

Dobre nám, dobre nám ... (Uvažovanie nad jedným dotazníkom z roku 1952)

Dňa 10. apríla 1952 poslal Miestny národný výbor v Margecanoch vyplnený dôverný dotazník Okresnému národnému výboru v Gelnici, v ktorom odpovedá na 30 otázok z oblasti sociálno-ekonomického stavu obce a jej infraštruktúry.

Z jednotlivých odpovedí si iste každý čitateľ týchto riadkov vydedukuje aj text položených otázok v dotazníku.

Miestny národný výbor na ne odpovedá takto:

1. V Margecanoch bolo za bývalej ČSR 6 stredných a asi 30 malých roľníkov. Veľkostatkári neboli.

2. Priemer hovädzieho dobytku bol u malých roľníkov 2 a u stredných roľníkov 6 kusov.

3. Roľník si privyrábal tak, že chodil do zamestnania alebo furmančil.

4. Za bývalej ČSR sa žilo malému roľníkovi a robotníkovi zle, veď celé jeho drobné príjmy sotva stačili na živobytie a dane.

Strednému roľníkovi sa žilo lepšie.

Učeň bol slúžkou majstra, od ktorého dostal viac bitky ako chleba.

5. Ten, kto bol zamestnaný, bol i sociálne (v národnej poisťovni) poistený.

6. Straty na životoch:

v I. svetovej vojne 42 padlých

v II. svetovej vojne 4 padlí

Na majetkoch občania neutrpel veľké straty.

7. Pri oslobodení obce padlo 6 sovietskych vojakov.

8. Mechanických (strojových) prostriedkov je málo, 3 viazacie stroje. Jedine JRD si vypomáha z traktorovej stanice v Jaklovciach.

9. Telefonizácia obce bola prevedená ešte v roku 1894. Elektrifikácia obce v roku 1938.

10. Odškodné pri nákazlivej chorobe zvierat – pri pohrome po suchu v roku 1947 nedostal nikto.

11. Bývala píla bola Nemcami zničená.

12. Jedna ľudová škola s 2 triedami, dnes už tri triedy. Okrem toho je tu škôlka, ktorá za bývalej ČSR nebola.

13. Miestny rozhlas urobený v roku 1950.

14. Štátnu a starobnú podporu dostávajú traja.

15. Starci predtým žili len z milosti detí a ľudí.

16. Do cudziny odišlo 25 – 30

rodín. Všetci šli za prácou do USA alebo Kanady.

17. Počet vojnových poškodených bol malý – dostali malé odškodné: 2 – 5 tisíc (korún).

18. Počet rádií:

v roku 1938 – 10

v roku 1945 – 21

v roku 1952 – viac ako 80

19. Počet motocyklov:

v roku 1945 – 2

v roku 1952 – 2

20. Počet bicyklov:

v roku 1938 – 10

v roku 1945 – 15

v roku 1952 – 25

Za bývalej ČSR sa vykúpilo 6 až 7 q cukru, teraz 20 q.

21. Na stredných školách študuje 8 študentov, na vysokých nik.

22. Z obce sa dvaja stali dôstojníkmi, úradníkmi 40.

23. V obci je 62 úderníkov, zlepšovateľov a novátorov nič.

24. Koľko mäsa sa priemerné vykupovalo v roku 1938 sa nedalo zistiť, pretože tunajší masiar zásoboval celé okolie. Priemer ale bol veľký, lebo mäso si dovoľil kúpiť len stály zamestnanec ČSD – len tzv. lepší ľudia.

25. Autobusová linka vedie na Kojšov od roku 1950. Využitá je 100 %.

26. Bytová kultúra sa zvýšila po roku 1910, odkedy sa stavajú nové moderné domy.

27. Stávky a štrajky boli v rokoch 1921 – 1923, 1930 – všetky pre zvýšenie mzdy. (poznámka autora príspevku: Informátor pozabudol na štrajky na trati Červená skala – Margecany).

28. Pri týchto štrajkoch nebol zabitý nikto, jeden bol väznený, a to pre výzvu ku štrajku.

29. V obci bolo 160 nezamestnaných, žili na žobáčenkách.

30. Verejných dražieb a exekúcií bolo v obci mnoho, a to pre dlžoby v družstve (poznámka: potravnom) a pre dane.

Súdy rokov bývajú spravodlivé a prísne. Dnes nemusíme vyplňať dôverný dotazník ani zhŕňať údaje z výsledkov ostatného štatistického sčítania obyvateľstva, aby sme pochopili, že za posledných 48 rokov minulého storočia naši rodičia, starí rodičia a aj my postarší sme sa neponevierali a nepotkávali v čiernych dierach, ale aktívne prispievali k industrializácii vojnou zničenej krajiny, na zvyšovanie jej vzdelanostnej a kultúr-

nej vyspelosti. Rovnako každý z nás musí vidieť a oceniť zrýchlenie tempa rozvoja našej krajiny a obce v ostanom desaťročí nášho veku, osobitne po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie.

Preto mi prichádza na myseľ výzva básnika: „Nehaňte ľud môj, vy ...“ všelijakí neprajníci, klebetníci, zlomyseľníci, čo sa

združujete na uliciach, na internetových sociálnych sieťach, či sedíte v parlamentných laviciach alebo v kabinetoch politických strán. Nebyť vašich často nemúdrych rozhodnutí, by sme sa dnes mali ešte lepšie, bolo by menej priepastného sociálneho rozdielu medzi ľuďmi.

Juraj Dubecký

Čo nové u našich hasičov?

Jedna veľmi známa česká pieseň začína slovami „Co jste hasiči, co jste delali....?“ a ja na ňu nadviažem, že „chvála Bohu“ sme tohto roku zatiaľ nemuseli hasiť a ani zasahovať pri živelných pohromách, ktoré by ohrozovali či už naše majetky, alebo to najcennejšie, naše životy.

No zlyhali sme v čase súťaží a previerok pripravenosti požiarnych družstiev na plnej čiare. Aj keď máme dostatočný počet členov, ktorí by sa mali týchto aktivít zúčastniť, nedokázali sme tak zmobilizovať sily, aby sme zabezpečili ich účasť na súťažiach či previerkach. A mrzí nás to o to viac, že i to je jeden z ukazovateľov, ktorý sa posudzuje pri prideľovaní finančných dotácií z MV SR v budúcom roku. Keďže sme už v minulom a aj v tomto roku dostali štátny príspevok na doplnenie výstroja a výzbroja, urobili sme reorganizáciu garáže. Po jej vymaľovaní boli presunuté a dorobené regály na potrebný materiál, ktorý sme postupne dokupovali. Z tohoročného príspevku sme zakúpili plávajúce čerpadlo HONDA, zásahové rovnošaty, prilby, hadice a rôznych iných materiál potrebných pri lokalizácii požiarov (hrable, vedrá, lopaty, sekery).

Naša činnosť sa v posledných mesiacoch zamerala na zveľaďovanie nášho zvereňovaného majetku. To znamená, že v spolupráci z OÚ sme svojpomocne začali z úpravami priestorov požiarnej zbrojnice. Iste ste si už všimli náš vnošený vestibul, kde bola položená keramická dlažba a tiež aj v novovybudovaných priestoroch malej zasadačky, šat-

ne a kuchynského kútika. V týchto priestoroch bola urobenej aj nová elektroinštalácia, vymaľovanie, tak isto boli opravené sociálne miestnosti. Na týchto prácach sa brigádnicke zúčastnili títo členovia: Juraj Zahornacký, Jozef Salamon, Vlado Kaľavský, Marcela Kaľavská, Renáta Šumáková, ale najviac práce odviezol náš kolega Jozef Halcin, ktorému touto cestou chceme zvlášť poďakovať. Vďaka jeho pracovným rukám, ochote robiť aj cez soboty či nedele. Vďaka nemu náš zbor ušetril nemalé finančné prostriedky, a preto veríme, že ho tento jeho elán neopustí a ešte dlho bude takto na osoh nášmu zboru.

Nuž a čo dodať na záver? Snáď pre zaujímavosť tak členom DHZ ako aj vám občanom. V septembri sme na základe výzvy z Okresného výboru DPO SNV/GL na prezídium HaZZ podali žiadosť o pridelenie nového auta IVECO DEILY s upraveným podvozkom aj do ťažšieho terénu a tiež o finančný príspevok na ďalšiu rozsiahlejšiu opravu požiarnej zbrojnice.

Na sekretariát DPO SR sme zaslali žiadosť o pridelenie osobného motorového vozidla, a tak nám ostáva veriť, že naše sny sa konečne naplnia.

Naša požiarna zbrojnica, ktorá bola postavená v roku 1958, a staručká AVIA z roku 1976 fungujú aj vďaka tu spomínaným ľuďom. Myslím, že si v blízkej budúcnosti zaslúžime aj niečo novšie – modernejšie.

Renáta Šumáková
predseda DHZ Margecany

